

Dagoll Dagom, Boadella, Ute Lemper i La Cubana en la temporada teatral valenciana

Comença l'espectacle

La temporada teatral valenciana s'inicia marcada pel retall pressupostari que, degut a la crisi, ha sofert la Conselleria de Cultura. Una programació que, posats a definir-la, hauríem de qualificar de realista.

La temporada teatral valenciana està a punt d'alçar el teló. Com temporades anteriors aquesta vindrà marcada pel signe institucional i les seues dues naus capitanes, el Centre Dramàtic i el Teatre Principal. Pel que fa al sector privat només el teatre Olympia oferirà una programació teatral en què s'alternaran tant els espectacles teatrals com les actuacions musicals. Aquest inici escènic arriba condicionat per la crisi, paraula que marca els pressupostos dels dos teatres institucionals. D'altra banda cal assenyalar els canvis que s'han produït en la Conselleria de Cultura i que han afectat el mapa teatral amb l'entrada de Josep Maria Morera al capdavant de la Direcció General de Promoció Cultural, després del seu pas per Patrimoni. Morera, home de teatre, al qual ha dedicat una bona part de la seua vida, substitueix Evangelina Rodríguez, la seua predecessora en el càrrec. Des d'alguns sectors teatrals aquest canvi ha estat saludat positivament pel perfil professional del nou director, que pot aportar la seua experiència tant en el camp artístic com en el de la gestió teatral.

Tot això es produeix en un escenari, el teatre a la ciutat de València, que no ha estat precisament un camí de roses en els últims temps i que ha tingut en el Centre Dramàtic, des de la seua posada en marxa, el seu punt més "sensible". Dirigit per Antoni Tordera, segon director del Centre després d'Antonio Díaz Zamora, la seua trajectòria ha estat més aviat erràtica, amb més ombres que llums. Una de les acusacions més freqüents de què ha estat objecte és la falta d'un programa per al Centre en els tres anys que està al capdavant del teatre. "Des que em vaig fer càrrec de la direcció jo vaig donar prioritat a dos criteris bàsics. D'una banda intentar ajudar a la construcció d'una indústria teatral, i d'altra partir de la realitat valenciana. Per mi era fonamental posar en peu una professió, contactar amb el públic, consolidar en el

Dalt, J. M. Morera. Baix, Antoni Tordera. RAFA GIL

Centre un equip de treball, etc. I a partir d'aquí intentar consolidar una coherència dramaturgica. En aquesta temporada ens trobem amb la consolidació d'una sèrie d'empreses teatrals valencianes. Amb molts problemes si vols però que em possibilita de fer una programació més coherent des del punt de vista de la temàtica o la dramaturgia".

Un dels talons d'Aquil·les del Centre ha estat l'assistència del públic, mentre s'acusava les seues produccions de gaudir d'una breu vida escènica. Segurament per això l'èxit d'un muntatge com *El enemi-go de la classe*, un espectacle que ha estat molt ben rebut en el circuit teatral, ha trencat amb aquest cercle viciós. Un èxit al qual s'hi han d'afegir d'altres muntatges produïts en els últims temps com *La gate-ta i el mussol*, dirigit per Rafa Calatayud, o *P.D. el teu gat ha mort*, de Juli Leal. Precisament l'obra que obrirà la temporada del Centre Dramàtic es presenta com una espècie de "segona part" d'*El enemi-go de la classe*, ara des del món dels ensenyants, *La Sala de professors*, dirigida pel director belga Marcel Delval amb Juanjo Prats, Carles Pons, Joan Gadea, Antonio González, Empar Ferrer i Victòria Salvador. Tot i que l'obra que inaugura la temporada es d'una autora belga, aquest curs teatral segons el seu director estarà senyalat pels autors valencians, "una assignatura pendent del Centre", segons ell. "Farem una programació d'autors contemporanis, tant d'autors que resideixen al País Valencià com de fora. Entre altres hi ha previst que passen pel Centre Dramàtic J. V. Marquès de la mà del grup La Caràtula, Ferran Torrent que repeteix amb Carles Alberola, amb el grup L'Horta després de l'agradable sorpresa que va ser *O tu o res*. Hi ha previst també un text de Juan José Millas que faria el seu debut en la dramaturgia teatral.

La conjuntura econòmica ha obligat el Centre a desestimar les produccions prò-

Mercat de música viva

VIC 30 setembre, 1, 2, 3 d'octubre, 1993

A C T U A C I O N S

DIJOUS

AI AI AI - *Rumba* - Festa d'obertura - Complex Roc 34, Sala INN - 22h.
ANNA RICCI - *Música clàssica* - Acte Inaugural - Església de l'Hospital de la Sta Creu, 20h.

DIUENRES

ALBERT FLA - *Cantautor* - Casino de Vic - 20h.
ALBERT VIDAL - *Cant Folklòric* - El mónjo del caos - Església de l'Hospital de la Sta. Creu - 24h.
AMORDISCO - *Música de Fusió* - Orleó Vigatà - 19,30h.
BARS - *Rock Rhythm and Blues* - Complex Roc 34, Disco Què? - 01h.
BITAYNA - *Tradicional i popular* - Presentació primer CD: Bitayna 1993 - Plaça Major - 20h.
CAPDETRONS - *Rock* - Complex Roc 34, Disco Què? - 23h.
DAMIÀ TIMONER - *New Age* - Església de l'Hospital de la Sta. Creu - 20h.
FORA DES SEMBRAT - *Rock* - Complex Roc 34, Disco Què? - 22h.
JAZZ EL DESTRIPIADOR - *Jazz Funk Fusió* - Teatre Atlàntida - 23h.
JOAN MONNÉ QUARTET - *Jazz* - Cava de Jazz - 22,30h i 24,30h.
LOU DALFIN - *Tradicional occitània* - Plaça Major - 19h.
LUS PANIACUA - *Noves músiques* - La bolsa o la vida - Església de l'Hospital de la Sta. Creu - 19h.
MAYTE MARTIN - *Flamenco* - Casino de Vic - 22h.
MÚSICA NOSTRA - *Tradicional popular* - Plaça Major - 22h.
NARKI - *Folk Mediterrani* - Plaça Major - 23h.
OCULTS - *Rock* - Complex Roc 34, Disco Què? - 24h.
ORQUESTRA DE CAMBRA FUSIÓ - *Música clàssica* - Temple Romà - 20h.
PHÓNOS/BARCELONA 116 - *Música de cambra amb electrònica* - La transmutació dels sons. Centre Cultural de la Fundació "la Caixa" - 22h.
RAFAEL RIQUENI - *Flamenco* - Recital de guitarra flamenca - Església de l'Hospital de la Sta. Creu - 18h.
RAMON ESCALÉ - *Piano* - Cava de Jazz - 20,30h.
RICARDO SOLFA - *Bolero* - Ropa fina en las ruinas - Casino de Vic - 19h.
RODA DE SAKOS AMB IARRY MONROE I PEDRO ITURRALDE - *Jazz Swing* - Teatre Atlàntida - 22h.
SIXUN - *Jazz Fusió* - Teatre Atlàntida - 21h.
TONI XUCLÀ - *Noves músiques mediterrànies* - Recital de temes del darrer disc: Banda Sonora - Orleó Vigatà - 18,30h.
UC - *Tradicional i popular* - Plaça Major - 21h.
UMPAH PAH - *Pop Rock* - Complex Roc 34, Disco Què? - 02h.
VENUS LIPS - *(Montpelier) Rock & Roll* - Complex Roc 34, Disco Què? - 21h.

DISSABTE

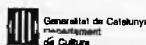
ALFONSO VILALLONGA - *Cabaret contemporani* - Casino de Vic - 18h.
ASH BAND - *(Bratislava) fusió* - Orleó Vigatà - 18h.
BOVER/ROSSY'S TRIO - *Featuring PERICO SAMBEAT* - Jazz - Cava de Jazz - 22,30h i 24,30h.
Cia. ÀLVARO PUNAL - *Teatre Cabaret* - Tangos - Casino de Vic - 20h.
GOBLA DEL CONSERVATORI DE MÚSICA DEL LICEU - *Música catalana i sardana* - Plaça dels Sants Martirs - 20h.
GÓCHLEA - *Música contemporània* - Constel·lacions - Centre Cultural de la Fundació "la Caixa" - 22h.
GORMAN ET TUSCADU - *(Montpelier) Rock* - Plaça Major - 21h.
IÀBBATISTE - *Pop rock català* - Una nit de Clotxbrugui - Teatre Atlàntida - 22h.
JOXAN GOIKOETXEA I JUAN MARI BELTRAN - *Noves músiques fusió amb música tradicional basca* - Egurraren Orpotik Lator - Església de l'Hospital de la Sta. Creu - 19,30h.
KONIEC - *Avantguarda* - Silenci en bla - Orleó Vigatà - 19h.
LA BÚSQUEDA - *Rock* - Plaça Major - 24h.
LA RURAL COMPANY - *Música country* - Plaça Major - 23h.
LÍDIA PUJOL - *Cançons folklòric, versions actualitzades* - Cançons de Ghetto - Casino de Vic - 19h.
LOS REBELDES - *Rock* - Complex Roc 34, Disco Què? - 02h.
MANEL CAMP/"KITFLUS" - *Jazz fusió* - Diàlegs - Orleó Vigatà - 20h.
MARINA ROSSELL - *Cançó (habaneras), rumbas i músiques d'influències antillanes* - Presentació nou disc: Marina - Teatre Atlàntida - 23h.
ORQUESTRA DE CAMBRA "EDUARD TOLDRÀ" - *Música clàssica* - Temple Romà - 20h.
OVIDI MONTLIOR - *Cantautor* - Teatre Atlàntida - 21h.
PAU RIBA - ---- - Presentació: Disc dur - Teatre Atlàntida - 24h.
SANTI ARISA & LAKATANTS + GOBLA MONTGRINS - *Música Catalana Popular "Sardanova"* - Plaça Major - 18 h.
SLIPS - *Funky Rap* - Complex Roc 34, Disco Què? - 04h.
TETE MONTOLIU - *Bolero* - Casino de Vic - 1,30h.
VICTOR DE DIEGO QUARTET - *Jazz* - Cava de Jazz - 20h i 21,30h.
WILDSIDE - *Rock & Roll* - Plaça Major - 22h.
XALOC - *Música clàssica* - Església de l'hospital de la Sta. Creu - 18,30h.

DIUMENGE

AMADEU I CIA - Plaça dels Sants Martirs - 12h.
FOLLIM FOLLAM - *Cançó popular cançó parca* - Parnafonía bucal - Teatre Atlàntida - 18h.
FRAKAS SKOJAR - *Rock* - Plaça Major - 19,30h.
LA RAMBLING BAND - *Jazz Dixieland* - Cercavila i concert - Plaça Major - 12,30h. i 13,30h.
LOS HERMANOS DALTON - *Rock/Pop* - Power pop - Plaça Major - 18,30h.
MATAMALA - *Pop-rock* - Plaça Major - 20,30h.
ORQUESTRA BARROCA CATALANA - *Música de cambra* - La guerra de successió - Església de l'Hospital de la Sta. Creu - 12h.
ORQUESTRA DE CAMBRA "MANUEL BLANCAFORT" - *Música clàssica* - Temple Romà - 20h.
PEP LÓPEZ I ... SOPARS DE DURO - Plaça dels Sants Martirs - 13h.
RIEN - *Rock* - Plaça Major - 17,30h.
WILLI GIMÉNEZ Y CHANELA - *Rumba mestiza* - Plaça Major - 21,30h.

Informació

Patronat Municipal de Fires i Mercats de Vic - T. 889 3621 - 866 1244 - FAX 866 3587

pies almenys pel que fa que aquest primer trimestre que compta amb 45 milions de pressupost. I més quan des de la Conselleria l'únic missatge que hi ha es de reducció. "Normalment en èpoques de crisi -diu Tordera- els primers que han d'estrènyer-se els cordons són els pressupostos de cultura, i dins de la cultura, el teatre. D'entrada nosaltres estem treballant sobre la base d'un pressupost igual al del 92 -tot l'IVAECM va estar al voltant dels 1.100 milions de pessetes i tenien per a produccions sobre els 170 milions-". A l'espera de l'avantprojecte pressupostari, Tordera recorda que "l'anterior directora Evangelina Rodríguez va fer una sol·licitud perquè el pressupost del 94 fóra almenys el mateix pressupost que tingueren en el 92 per a tot l'IVAECM". Una petició quasi impossible vist el panorama...

Dins d'aquest primer trimestre hi ha també programat el muntatge *El cerdo*, un monòleg de Raymond Cousse a càrrec de Juan Echanove, mentre altres projectes com *Educando a Rita*, un èxit del teatre anglosaxó, que Michael Caine protagonitzaria en la pantalla, queden de moment aparcats. L'obra dirigida per Vicente Genovés tenia com a protagonistes Emilio Gutiérrez Caba i Rosanna Pastor.

EL NOSTRE 'PRIMER COLISEU'

A mitjan temporada passada Vicente Vergara es feia càrrec de la direcció del Teatre Principal de València, succeint Rudolf Sirera. En el seu palmarès, la gestió del teatre València-Cinema, sala per on han desfilat els millors grups del teatre de l'escena espanyola. Durant molts anys ha estat una referència imprescindible a l'hora de parlar de teatre al País Valencià. La cantant alemanya Ute Lemper serà l'encarregada d'obrir la programació del Principal el pròxim 15 d'octubre. Una inauguració amb retard que haurà d'esperar a la celebració del Festival de la OTI, que per segona vegada se celebra a València i té com a escenari el "primer coliseu" valencià. Després del *culebrón* musical i les cançons de cabaret de la Lemper, li arribarà el torn a Chavela Vargas, que de segur congregarà fans i curiosos per escoltar una veu de llegenda. "Hi ha -diu Vicente Vergara- un inici, si vols, marcat per la música en part conseqüència que els espectacles teatrals que m'interessaven es retardaren per problemes de muntatge, inici de les gires". Dins d'aquests espectacles musicals cal assenyalar l'*Antologia del Bolero*, un muntatge que ha estat molt ben rebut per la crítica. Els aficionats al jazz,

La Cubana desfilirà pel carrer de les Barques, al Teatre Principal de València, amb el seu nou espectacle.

ARXIU

com a protagonista. La presentació d'aquest nou muntatge d'Els Joglars sens dubte serà un dels plats forts de la temporada. No s'ha d'oblidar que precisament va ser un muntatge de la companyia, *Yo tengo un tío en América*, un dels grans triomfadors de la temporada passada.

Una altra companyia que desfilirà per l'escenari del carrer de les

per la seua banda, comptaran amb la presència de Gerry Mulligan, una llegenda del jazz, i de Pat Metheny, ja conegut pel públic valencià.

Pel que fa a les línies de programació del teatre segons Vicente Vergara "vénen ja marcades pel propi Teatre Principal". "El teatre -diu Vergara- té uns eixos molts clars i depenent del pressupost pots fer més o pots fer menys". Així una presentació del Piccolo Teatro de Milà ha estat finalment sacrificada per problemes pressupostaris. "Per a enguany -assenyala Vergara- tenim un pressupost de 70 milions de pessetes a més de la taquilla. Amb això hem de pagar els caixets de les companyies, la publicitat dels espectacles, les despeses d'un teatre com el Principal, el manteniment, etc. Per a l'any 94 hi ha presentats nous pressupostos i la idea és que augmenten". Tot i això Vergara és conscient que aquests pressupostos no arribaran als límits del 92. Gràcies a l'aparició de Música 92 el teatre va comptar amb una dotació pressupostària generosa que arribava als 350 milions.

Entre les companyies que desfilaran per la present temporada estaran Dagoll Dagom, en altres temps visitants assidus dels escenaris valencians, i que retornen després d'un llarg període d'absència. La companyia que dirigeix Joan Lluís Bozzo presentarà el seu últim muntatge *Historietes*. Espectacles com *Mar i Cel* o *Flor de nit* encara que en versió tràiler podran ser admirats per l'espectador valencià, junt a altres fragments de la història del grup com *Antaviana*, *La nit de Sant Joan* o *El Mikado*. També hi ha previst que passe per l'escenari del carrer de les Barques l'últim espectacle d'Albert Boadella, encara sense estrenar, i que té el món del teatre

Barques sera La Cubana amb el seu nou espectacle encara per estrenar. Abans de l'arribada de la *troupe* barcelonina, Vol Ras i Tricicle animaran la cartellera nadalenca valenciana amb els seus espectacles *Pssst* i *Terrífic* amb l'objectiu d'atraure públic en unes dates no molt favorables per a la taquilla teatral. "La qüestió fonamental -diu Vergara- és que vinga públic. Aquest és un recinte on els espectacles que es presenten són cars. Programar ací coses per a quatre gats no val la pena, i la clau està a combinar espectacles que siguin comercials amb un nivell de qualitat, amb una exigència cultural".

No faltaran tampoc en aquesta temporada companyies més clàssiques o noms tradicionals de l'escena madrilenya. Hi ha previst un espectacle amb Amparo Ribe-

lles i Alberto Closas, *El canto de los cisnes*, i sense confirmar una *Fortunata y Jacinta* protagonitzada per Carme Conesa, Juan Gea, Charo Soriano i Manuel Galiana. Entre els muntatges més espectaculars que visitaran l'escenari del Principal hi ha previst l'Òpera Xina de Sichuan amb l'espectacle *La llegenda de la serp*, una de les poques companyies estrangeres que passaran pel teatre.

Propietat de la Diputació de València, el Principal ha passat a formar part de l'IVAECM. "A l'hora de dissenyar la programació -diu Vergara- hem tingut total llibertat. Tant en el període anterior amb Evangelina Rodríguez com amb el nou director general, Josep Maria Morera. També cal dir que quan Morera va ser nomenat nou director de Promoció Cultural, la programació ja estava molt avançada".

Pel que fa a l'oferta privada com hem indicat aquesta es reduirà pràcticament al teatre Olympia amb una programació sense sobressalts. Per a les festes nadalenques hi ha un projecte musical amb Norma Duvall i Joan Monleon i la famosa sarsuela *La Corte de Faraón*. L'Olympia, un teatre que reuneix unes excel·lents condicions i que ha servit de marc per a festivals com Dansa València, podria ser una alternativa teatral al paupèrrim panorama escènic local si s'arribara a algun tipus d'acord institucional. Més o menys com el que s'ha fet amb el Teatre Talia, que a l'igual que la passada temporada, servirà d'espai per a la presentació dels grups valencians, tot i que encara no s'ha presentat la programació.

Carles Gàmez

Dagoll Dagom presentarà el seu darrer muntatge *Historietes*.

ARXIU